

تبیین اعتقادات و احکام فقهی
علویان سوریه

www.ketab.ir

کارشناس، علی، ۱۳۶۱ -	سازمان اسناد و کتابخانه ملی:
تبیین اعتقادات و احکام فقهی علویان سوریه /	عنوان و نام پدیدآور:
نویسنده علی کارشناس	محل نشر:
قم: انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۴.	شخصیات ظاهر:
۲۱۶ ص، ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س. م.	شابک:
۹۷۸-۹۶۴-۲۴۶-۴۲۰-۳-۹۰۰۰۰ ریال	وضعیت فهرست‌بندی:
فیفا	موضوع:
علویان - عقاید	موضوع:
علویان - سوریه -- تاریخ	شناسه افزوده:
انتشارات زمزم هدایت	رده‌بندی کنگره:
۱۲ ت ۲۲/۵ BP۲۳۹/۵۳۸/۲۹۷	رده‌بندی دیویی:
۶۹۹۰۷	شماره کتابشناسی ملی:

تبیین اعتقادات و احکام فقہ
علویان سوریہ

نویسنده: علی کارشناس
ناظر علمی: محمد حسن رضایی ○ ناظر نهایی: دکتر علی عباسی
ویراستار: حسین قاسم حمزه
صفحه آر: حمزه زاهدی
واپایش نهایی: محسن پاشایی دوست
ناشر: زمزم هدایت

چاپ: زلال کوثر ○ نوبت چاپ: اول ○ تاریخ چاپ: زمستان ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰۰ ○ قیمت: ۹۰۰۰ تومان
شابک: ۳-۴۲۰-۳۴۶-۹۶۴-۹۷۸

آدرس ناشر: قم، خیابان دور شهر، نبش کوچه ۳، پلاک ۸۱
تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۳۰۷۳۵، همراه: ۰۹۱۲۲۵۳۲۸۸۷

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
فصل اول: کلیات و پیش‌درآمد عقاید علویان	
۱۱.....	۱-۱. کلیات
۱۱.....	۱-۱-۱. تبیین موضوع
۱۲.....	۱-۱-۲. اهمیت و ضرورت
۱۳.....	۱-۱-۳. پیشینه اجمالی موضوع
۱۴.....	۱-۱-۴. اهداف تدوین کتاب
۱۴.....	۱-۱-۵. مخاطبان
۱۴.....	۲-۱. مفهوم‌شناسی
۱۵.....	۲-۱-۱. نصیریه
۱۹.....	۲-۲-۱. علویان
۲۰.....	۳-۲-۱. فرق علویان
۲۱.....	۴-۲-۱. عشایر علویان
۲۱.....	۳-۱. تاریخچه و پیشینه علویان
۳۰.....	۱-۳-۱. روابط سوریه با جمهوری اسلامی ایران
۳۳.....	۴-۱. تحولات جاری در سوریه
۳۷.....	۵-۱. ریشه‌های بحران سوریه
۳۷.....	۱-۵-۱. فرقه‌گرایی
۴۰.....	۲-۵-۱. تحركات گروه‌های سلفی، اخوانی و لیبرالی
۴۱.....	۳-۵-۱. تحركات نیروها و سرویس‌های اطلاعاتی غرب، آمریکا و اسرائیل

- ۶-۱. ژئوپولوتیک علویان در خاور میانه ۴۳
- ۷-۱. موقعیت جغرافیایی علویان سوریه ۴۳
- ۸-۱. جمعیت علویان سوریه ۴۷
- ۹-۱. علویان ترکیه ۴۹
- ۱۰-۱. اقسام علویان سوریه ۵۴
- ۱۰-۱-۱. گفتمان فکری جعفریه ۵۵
- ۱۰-۱-۲. گفتمان فکری بابیه ۵۶
- ۱-۱. شخصیت‌ها و علمای مؤثر و برجسته علویان ۵۷
۱. إسحاق الأحمر (۹-۲۸۶هـ) ۵۷
۲. شتجبی (۳۳۰-۴۰۰هـ) ۵۷
۳. الحارث بن عثمان الخصیبی (۲۶۰-۳۵۸هـ) ۵۷
۴. المیمون الطیبی (۲۸-۴۲۶هـ) ۵۸
۵. الحسن بن مکرز السنجاری (۵۸۳-۶۳۸هـ) ۵۸
۶. شیخ صالح علی ۵۹
۷. حافظ اسد ۵۹
۸. بشار اسد ۶۰
- ۱۲-۱. کتاب‌های معتبر نزد علویان ۶۱

فصل دوم: عقاید و احکام علویان سوریه

- ۱-۲. بستر تَکَوُّن عقاید علویان ۶۶
- ۲-۲. عقاید عام علویان ۶۷
- ۱-۲-۲. عقیده علویان دربارهٔ دین ۶۷
- ۲-۲-۲. توحید ۷۳
- ۳-۲-۲. نبوت ۸۶
- ۴-۲-۲. امامت ۸۸
- ۵-۲-۲. عدل ۹۷
- ۶-۲-۲. معاد ۱۰۳
- ۷-۲-۲. علویان و پنهان کردن عقاید از زنان و دیگر افراد ۱۱۴
- ۸-۲-۲. علویان و تصوف ۱۱۵

۱۱۷	۹-۲-۲. اعتقاد به «شیخ» نزد علویان
۱۱۸	۱۰-۲-۲. صحابه از نظر علویان
۱۲۱	۳-۲. احکام عام علویان
۱۲۱	۱-۳-۲. ادلة تشریع احکام نزد علویان
۱۲۵	۲-۳-۲. احکام عبادی نزد علویان
۱۴۲	۳-۳-۲. مراسم‌ها و عبادات خاص علویان
۱۴۶	۴-۲. مباحث اخلاق علویان

فصل سوم: فرق علویان

(معرفی اجمالی، دست‌نویس جغرافیایی، درصد جمعیت، اعتقادات و احکام خاص)

۱۶۰	۱-۳. جعفریه
۱۶۱	۱-۱-۳. عقاید جعفریه
۱۶۲	۲-۱-۳. احکام جعفریه
۱۶۲	۲-۳. فرق منشعب از علویان
۱۶۲	۱-۲-۳. شمالیه
۱۶۳	۲-۲-۳. کلازیه یا قمریه (جنوبیه)
۱۶۴	۳-۲-۳. غیبیه
۱۶۴	۴-۲-۳. حیدریه
۱۶۸	۳-۳. طریقت جنبلانیه (خصیصیه)
۱۷۲	۴-۳. جماعت مستقل [از علویان] مرشدیه
۱۷۸	۱-۴-۳. عقاید مرشدیه
۱۷۹	۲-۴-۳. برخی احکام مرشدیه
۱۸۰	۳-۴-۳. فرقه‌های مرشدیه

فصل چهارم: عشیره‌های علویان

(معرفی اجمالی، موقعیت جغرافیایی، درصد جمعیت، اعتقادات و احکام خاص)

۱۸۳	۱-۴. عشایر خیاطین
۱۸۴	۱-۱-۴. شاخه عبّیده
۱۸۴	۲-۱-۴. شاخه بغدادیه

۱۸۴	۲-۴. عشایر سنجاریه، غسانیه و قحطانیه
۱۸۵	۱-۲-۴. عشیره بنی علی
۱۸۵	۲-۲-۴. عشیره مهالبه
۱۸۵	۳-۲-۴. عشیره حدادین
۱۸۷	۴-۲-۴. عشیره دراویه
۱۸۷	۵-۲-۴. عشیره متاوره
۱۸۸	۶-۲-۴. عشیره کلبیه
۱۸۹	۷-۲-۴. عشیره حیدریون
۱۸۹	۳-۴. عشائر مصری هاشمی عدنانی
۱۸۹	۱-۳-۱. عشیره محارزه
۱۸۹	۲-۱. عشیره قراطیله

فصل پنجم: نتیجه گیری و جمع بندی

۱۹۲	۱-۵. راهکارهای رسیدن به حقیقت دین
۱۹۶	۲-۵. عوامل دین گریزی
۱۹۶	۱-۲-۵. غفلت، جهل و تفکر سیر جوانان درباره دین
۱۹۶	۲-۲-۵. تهاجم سازمان یافته فرهنگی دشمن
۲۰۱	۳-۵. راهکارهای رفع دین گریزی و گرایش به بیگانه
۲۰۱	۱-۳-۵. ارائه الگوهای مناسب
۲۰۲	۲-۳-۵. تقویت بینش دینی جوانان و شناساندن فرهنگ غرب به آنان
۲۰۴	۳-۳-۵. زدودن فقر اقتصادی و اشتغال سازنده و مفید
۲۰۵	۴-۳-۵. پیشگیری از نفوذ عوامل فرهنگی دشمن
۲۰۶	۵-۳-۵. بهره گیری از نصوص قرآن کریم و احادیث
۲۰۷	۴-۵. استفتائاتی وحدت بخش درباره علویان
۲۱۱	کتابنامه

مقدمه

پیدایش علویان در منطقه خاورمیانه قدمتی طولانی دارد که برخی آن را به صدر اسلام منتسب می‌کنند. این اقلیت دینی در طول سالیان دراز از نقطه‌ای به نقطه‌ای دیگر مهاجرت کرده‌اند. سکونتگاهی است که علویان اقلیتی پراکنده در خاورمیانه‌اند. بیشتر این جابه‌جایی‌ها ناشی از فشارهای محلی سیاسی بر این مجموعه بوده است. عمده این فشارها از سوی اکثریت اهل تسنن منطقه و نیز به دلایل گوناگون، از جمله آموزه‌های خاص آنان، بوده است. تفکر رزق‌مند آنان به امیر مؤمنان (ع) نگرش و رفتار صوفیانه، اعمال غیر منطبق با فروع دین و مشی باطنی گری گروهی از آنان، سبب انزوای آنان شده بود. سیر آرام و کند حرکت این مجموعه با استقرار در شامات تحت حمایت و حکومت امپراطوری عثمانی برای قرن‌ها با متمادی بر همان شیوه بود. با فروپاشی خلافت عثمانی و روی کار آمدن انگلیس، برخی تلاش‌ها برای تجزیه سوریه و جداسازی علویان از این کشور صورت گرفت، اما با درایت رهبران علوی به نتیجه نرسید. در پی کودتای «حافظ اسد» علیه «اتاسی» اوضاع این اقلیت، به یک‌باره، دگرگون شد و پس از قرن‌ها سکوت، انزوا و کناره‌گیری، موقعیتی ممتاز در بالاترین سطوح رهبری کشور نصیب آنان شد. سال ۲۰۱۱ م سوریه به جنگی داخلی - که منشأ خارجی تحت حمایت آمریکا، رژیم صهیونیستی، عربستان، ترکیه و برخی دولت‌های حاشیه خلیج

فارس داشت - کشیده شد. از ابتدا، عامل درگیری در سوریه، مباحث فرقه‌ای، اجتماعی و سیاسی بود. در «لاذقیه»، «بانیاس» و «حُمص» تظاهر کنندگان با علویان ضد تظاهرات درگیر شدند. این بسیج حمایت از اسد، از سوی دولت، سازماندهی نشده بود، بلکه این امر بخشی از پدیدهٔ عصبيت شهری بود.

گفتنی است دلیل تحمیل جنگ تمام عیار پنج ساله ضد دولت مردمی بشار اسد، حمایت او از جبههٔ مقاومت اسلامی - بدون توجه به مباحث فرقه‌گرایانه و فرگرفتن سوریه به عنوان محور مقاومت در منطقه علیه سیاست‌های حاکمان سرآفرین و رژیم صهیونیستی و خودداری وی از سازش با استکبار و صهیونیسمین الملل است.

در این پرورش کوشید ایم استادان، مربیان، پژوهشگران و علاقه‌مندان به مسائل ادیان و مذاهب در شناخت هر چه بیشتر و بهتر از عقاید و احکام فقهی علویان یاری کنیم و رابط برادران در جهان اسلام را تحکیم نماییم.

از این رو، متن زیر را در پنج بخش شرح زیر نگاشته‌ایم:

فصل اول: کلیات و پیش درآمد بر عقاید علویان

فصل دوم: عقاید و احکام عام علویان سوریه

فصل سوم: فرقی علویان (معرفی اجمالی، موقعیت جغرافیایی، درصد جمعیت، اعتقادات و احکام خاص)

فصل چهارم: عشیره‌های علویان (معرفی اجمالی، موقعیت جغرافیایی، درصد جمعیت، اعتقادات و احکام خاص)

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

در پایان از همهٔ کسانی که در پدید آمدن این اثر سهیم و دخیل بوده‌اند کمال تشکر و قدردانی را داشته و توفیق روزافزون ایشان را از قادر متعال خواستاریم.

علی کارشناس

۹۴/۵/۲۹